

MARGARET
ATWOOD

DANSATOARELE

Traducere din limba engleză și note de
Ioana Văcărescu

CORINT
FICTION

OMUL DE PE MARTE

Acum multă vreme, Christine trecea prin parc. Rămăsese în rochia de tenis; nu avusese timp să facă duș și să se schimbe, iar părul îl avea prins cu un elastic. Chipul ei rotund și îmbujorat, expus, fără vreun breton care să-i îndulcească trăsăturile, semăna cu figura unei țărănci rusoaice, însă fără elastic, părul i-ar fi intrat în ochi. Era o după-amiază neobișnuit de caldă pentru luna aprilie; pe terenul de tenis acoperit fusese o căldură sufocantă, pielea fetei era ca opărită.

Soarele scosese bătrânii de pe unde își petrecuseră iarna: citise de curând un articol despre un bătrân care trăise vreme de trei ani într-un canal. Lâncezeau pe bănci sau stăteau tolăniți pe iarbă, cu capetele pe bucăți pătrate de ziar vechi. Când trecea pe lângă ei, figurile lor ridate ca niște ciuperci se întorceau spre ea, atrase de mișcarea trupului fetei, apoi se îndepărtau, pierzându-și interesul.

Și veverițele ieșiseră de prin vizuini, în căutare de hrană; vreo două-trei au pornit spre ea cu mișcări sacadate, țâșnind ca niște săgeți și apoi oprindu-se brusc, ținându-o încordate cu privirea, cu gurile deschise, cu bărbiile retrase, ca ale șobolanilor, lăsând la vedere dinții din față îngălbeniți. Christine a iuțit pasul, nu avea ce să le dea. N-ar trebui ca oamenii să le hrănească, s-a gândit ea; le agită și ajung agresive.

Pe la jumătatea drumului prin parc, s-a oprit să-și scoată cardiganul. Când s-a aplecat să ridice iar racheta, cineva a atins-o pe brațul abia dezgolit. Christine țipa rareori; s-a îndreptat imediat de spinare și a înșfăcat mânerul rachetei de tenis. Însă nu unul dintre bătrâni o atinsese, ci un puști brunet, de vreo doisprezece ani.

— Nu vă supărați, caut clădirea Facultății de Economie. E acolo? a rostit el, făcând un gest spre vest.

Christine s-a uitat la el mai bine. Se înșelase: nu era un copil, era doar un tip scund. De-abia îi ajungea până deasupra umărului, însă, ce-i drept, ea era mai înaltă decât majoritatea; „impunătoare”, cum îi spunea mama ei când o vedea abătută. Și era ceea ce familia ei numea „o persoană din altă cultură”: oriental, nu încăpea îndoială, dar poate că nu chinez. Christine socotea că era, probabil, un student din străinătate, așa că i-a aruncat zâmbetul oficial de bun-venit. În liceu fusese președinta Clubului Națiunilor Unite: în anul acela, liceul ei fusese ales să reprezinte delegația egipteană la simularea Adunării Generale. Tema nu fusese primită cu prea mare entuziasm – niciunii dintre copii nu voiau să fie arabii –, dar ea o dusesse la bun sfârșit. Ba chiar ținuse un discurs destul de reușit despre refugiații palestinieni.

— Da, i-a răspuns, e cea de acolo. Aia cu acoperișul teșit. O vezi?

Bărbatul îi zâmbise emoționat în tot timpul acesta. Avea ochelari cu rame din plastic transparent, prin care ochii lui bulbucăți o priveau de parcă s-ar fi aflat dincolo de geamul unui acvariu. Nu-i urmărise mâna cu privirea. În schimb, i-a întins agitat un carnețel verzui și un pix, spunându-i:

— Tu faci hartă.

Christine a lăsat jos racheta de tenis și a desenat, conștiincioasă, o hartă.

— Noi suntem aici, i-a explicat, pronunțând cât mai clar cuvintele. Tu o iei pe aici. Clădirea e aici.

A marcat drumul cu o linie punctată și destinația cu un X. Bărbatul s-a apropiat și mai mult de ea, aplecându-se spre carnet și urmărind cu atenție desenarea hărții; mirosea a conopidă fiartă și a un soi de ulei de păr care nu-i era cunoscut lui Christine. Când a terminat harta, i-a înapoiat carnetul și pixul, zâmbindu-i de rămas-bun.

— Stai! a oprit-o.

A rupt foaia cu harta din carnet, a împăturit-o cu grijă și a băgat-o în buzunarul hainei; mânecile îi acopereau încheieturile și din manșete ieșeau ațe. A început să scrie ceva; Christine a observat, cu o ușoară repulsie, că avea unghiile și vârfurile degetelor atât de roase, încât păreau aproape diforme. Câteva degete erau pătate de mina albastră a pixului.

— Țsta e numele meu, i-a spus, întinzându-i carnetul.

Christine a citit o adunătură stranie de G-uri, Y-uri și N-uri scrise ordonat, cu litere mari.

— Mulțumesc, i-a răspuns.

— Tu acum scrii nume *tău*, i-a mai zis bărbatul, apoi i-a întins pixul.

Christine a șovăit. Dacă ar fi fost o persoană din cultura ei, s-ar fi gândit că vrea s-o agațe. Dar bărbații din cultura ei nu încercau niciodată s-o agațe; era prea voinică. Singurul care încercase fusese chelnerul marocan de la berăria unde mergeau uneori după întruniri, iar el fusese foarte direct. O oprise când mergea la toaletă și o întrebase, iar ea îl refuzase; asta fusese tot. Însă bărbatul acesta nu era chelner, ci student; nu voia să-l jighească. Probabil că în cultura lui, oricare ar fi fost aceea, schimbul ăsta de bucățele de hârtie cu numele lor era un gest formal de politețe, un soi de „mulțumesc”. Așa că a luat pixul.

— E un nume foarte agreabil, a spus bărbatul.

A împăturit hârtia și a pus-o în buzunar, lângă hartă.

Christine simțea că-și făcuse datoria.

— Păi, la revedere, i-a zis. Mi-a făcut plăcere să te cunosc.

A dat să-și ia racheta de tenis, dar bărbatul se aplecase deja s-o ridice și acum o ținea în față, cu ambele mâini, ca pe un drapel capturat.

— Car eu pentru tine.

— O, nu-i nevoie. De fapt, mă cam grăbesc! i-a răspuns, rostind cuvintele cât mai răspicat.

Fără racheta de tenis se simțea dezarmată. Bărbatul a pornit agale pe alee; acum nu era deloc stânjenit, părea cât se poate de relaxat.

— *Vous parlez français?*¹ a întrebat-o degajat.

— *Oui, un petit peu*², i-a răspuns. Nu foarte bine.

„Cum îmi iau racheta înapoi fără să fiu nepoliticoasă?”, se întreba Christine.

— *Mais vous avez un bel accent.*³

O privea cu ochii mari, bulbucați, de dincolo de ramele ochelarilor: oare flirta cu ea? Era cât se poate de conștientă că accentul ei franțuzesc era cumplit.

— Uite ce e, i-a spus, permițându-și pentru prima oară să-și arate iritarea. Chiar trebuie să plec. Dă-mi racheta, te rog!

El a grăbit pasul, însă n-a dat niciun semn c-ar fi vrut să-i înapoieze racheta.

— Unde te duci?

— Acasă. La mine acasă.

— Vin cu tine acum, i-a răspuns plin de speranță.

— *Nu!* i-a replicat ea.

---

¹ „Vorbiți franceză?” (în fr. în original) (n. tr.)

² „Da, un pic” (în fr. în original) (n. tr.).

³ „Dar aveți un accent plăcut” (în fr. în original) (n. tr.).

Trebuia să fie fermă cu el. S-a întins brusc și a înșfăcat racheta; după ce au tras amândoi de ea câteva clipe, a reușit s-o ia.

— La revedere! i-a spus, întorcându-i spatele și lăsându-l uluit; a pornit într-un pas aproape alergător, care spera să-l descurajeze.

Era ca și cum îi întorcea spatele unui câine care o mârâia: nu trebuia să simtă că-i era frică. Și oricum, de ce s-ar fi temut? Bărbatul era cât jumătate din ea, iar racheta se afla în posesia ei, deci nu avea ce să-i facă.

Simțea că tot se ținea după ea, cu toate că nu se uita deloc în spate. Dă să vină un tramvai, și-a spus ea, și chiar a apărut unul, însă era departe, aștepta la un semafor. Bărbatul a apărut lângă ea, gâfâind tare, la o clipă după ce Christine ajunsese în stație. Fata a rămas cu privirea ațintită înainte, neclintită.

— Ești prietena mea, i-a spus, ezitant.

Christine s-a îmbunat: nu încerca s-o agațe, până la urmă, era doar un străin care voia să cunoască oameni de-ai locului; dacă ar fi fost în locul lui, și-ar fi dorit același lucru.

— Da, i-a răspuns, străduindu-se să-i zâmbească.

— Asta e bine. Țara mea e foarte departe.

Lui Christine nu-i venea în minte niciun răspuns potrivit.

— Ce interesant! *Très interessant.*

Sosea tramvaiul, în sfârșit; fata și-a deschis poșeta și a scos un bilet.

— Vin cu tine acum, a rostit el.

Mâna i s-a încheștat pe brațul lui Christine, deasupra cotului.

— Tu... rămâi... *aici*, i-a spus ea, împotrivindu-se pornirii de a țipa, dar făcând câte o pauză după fiecare cuvânt, de parcă ar fi vorbit cu un surd.

I-a dat mâna la o parte – strânsoarea lui era destul de slabă, nu se compara cu bicepsii ei antrenați la tenis – și a sărit de pe bordură direct pe treptele tramvaiului, răsuflând ușurată când a auzit hârșăitul ușilor ce se închideau în spatele ei. După ce tramvaiul a parcurs câteva zeci de metri, s-a încumetat să arunce o privire pe fereastră. Bărbatul stătea unde îl lăsase ea și părea să scrie ceva în carnet.

Când a ajuns acasă, abia dacă a avut timp să ia o gustare rapidă, și chiar și așa aproape c-a întârziat la Clubul de Dezbateri. Subiectul era „Demonstrație: Războiul este perimat moral”. Echipa ei a susținut argumentele pro și a câștigat.

Christine se simțea abătută când a ieșit de la ultimul examen. Nu examenul în sine o întristase, ci faptul că era ultimul: însemna că se încheia anul universitar. A trecut pe la cafenea, ca de obicei, după care a mers acasă mai devreme, fiindcă altceva nu mai era de făcut.

— Tu ești, dragă? a strigat din sufragerie mama ei.

Probabil auzise ușa. Christine a intrat și s-a trântit pe canapea, deranjând pernuțele aranjate cu grijă.

— Cum a fost la examen, dragă?

— Bine, i-a răspuns Christine, posacă.

Chiar fusese bine; trecuse. Nu era o studentă strălucită, știa asta, dar era conștiincioasă. Profesorii îi scriau mereu pe lucrări chestii de genul „Un efort sârguincios” și „Bine gândită, dar lipsită de o anume viziune”; îi dădeau opt, uneori opt plus. Făcea cursuri de Științe Politice și de Economie, și spera ca după absolvire să-și găsească o slujbă în administrația publică; erau șanse, căci tatăl ei avea multe cunoștințe.

— Ce drăguț.

Enervată, Christine credea că mama ei avea doar o idee vagă despre ce însemna un examen. Tocmai aranja niște

gladiole într-o vază; avea mănuși de cauciuc, ca să-și protejeze mâinile, cum purta întotdeauna când făcea „treabă prin gospodărie”, după cum îi spunea. Din câte vedea Christine, treaba ei prin gospodărie consta în aranjarea florilor în vase: de la narcise, lalele și zambile, până la gladiole, iriși și trandafiri, ori ochiul-boului și crizanteme. Uneori gătea – cu mare grijă, folosind vase care țineau mâncarea caldă, însă o considera doar un hobby. În rest, fata în casă făcea totul. Christine simțea oarecum că păcătuiau având servitoare. Singurele fete care erau disponibile acum erau străine sau însărcinate, iar expresia de pe figurile lor sugera mereu că se profita cumva de ele. Însă mama ei era de părere că alte variante nu prea aveau: ori ar fi trebuit să meargă la un adăpost, ori ar fi rămas în țările lor, iar Christine trebuia să recunoască faptul că probabil așa era. În orice caz, era greu să-și contrazică mama. Era atât de delicată, atât de bine ocrotită, părea că și o răsuflare mai puternică i-ar fi zgâriat smaltul.

— A telefonat azi un tânăr tare interesant, i-a spus mama.

Terminase cu gladiolele și acum își scotea mănușile. A continuat:

— A cerut cu tine, și, după ce i-am zis că nu ești acasă, am mai stat nițel de vorbă. Nu mi-ai zis nimic despre el, dragă.

Și-a pus pe nas ochelarii pe care îi ținea la gât, pe un lanț decorativ, semn că era mai curând în dispoziția de femeie modernă și inteligentă, decât în cea de femeie de modă veche, cu toane.

— A zis cum îl cheamă? a întrebat-o Christine.

Știa o grămadă de tineri, dar nu-i dădeau telefon prea des; își rezolvau treburile cu ea la cafenea sau după întruniri.

— E o persoană din altă cultură. A zis c-o să revină mai târziu.

Christine a trebuit să se gândească preț de o clipă. Cunoștea vag câteva persoane din alte culturi, mai ales din Marea Britanie; erau colegi în Clubul de Dezbateri.

— Studiază filozofia în Montréal, a continuat mama ei. Părea francez, după accent.

Christine și-a amintit de bărbatul din parc.

— Nu cred că-i chiar francez.

Mama ei își scosese ochelarii și, cu un aer distras, trăgea de o gladiolă strâmbă.

— Ei bine, părea francez.

A căzut pe gânduri, cu scepтрul floral în mână.

— Cred c-ar fi drăguț să-l inviți la ceai.

Mama lui Christine făcea tot ce-i stătea în putință. Mai avea două fiice și amândouă îi semănau. Erau frumoase; una se măritase deja, făcând o partidă bună, iar cealaltă avea să-și găsească soț cu mare ușurință. Prietenele o consolau în ceea ce o privea pe Christine, spunându-i: „Nu e grasă, are oasele mari, moștenire de la familia lui taică-său” și „E așa de bine făcută și de sănătoasă!”. Celelalte două fete nu se implicaseră în nicio activitate cât merseseră la școală, dar Christine, fiindcă n-avea să fie niciodată frumoasă, chiar dacă ar fi slăbit, făcea foarte bine că era sportivă și implicată în politică, era chiar indicat să aibă preocupări variate. Mama ei încerca să-i încurajeze pasiunile cu orice ocazie. Iar Christine își dădea seama când se străduia s-o impulsioneze, vocea ei căpăta un ușor ton de reproș.

Știa că mama ei ar fi dorit s-o simtă entuziasmată, dar nu se simțea în stare să-i facă pe plac.

— Nu știi ce să zic, o să văd, i-a răspuns cu îndoială.

— Pari cam obosită, iubito. N-ai vrea un pahar cu lapte?

Christine era în cadă când a sunat telefonul. Nu avea cine știe ce înclinație spre fantezii, dar când era în cadă, se

prefăcea adeseori că e un delfin, așa cum se juca pe vremuri cu una dintre fetele în casă, care îi făcea baie când era mică. Pe hol se auzea vocea politicoasă și elegantă a mamei ei; apoi a răsunat o bătaie la ușă.

— E tânărul acela francez drăguț, Christine.

— Zi-i că fac baie! i-a răspuns Christine, mai tare decât ar fi fost cazul. Și nu e francez!

O auzea pe maică-sa încruntându-se.

— Asta n-ar fi deloc politicos, Christine! Nu cred c-ar înțelege.

— Of, bine!

A ieșit din cadă, și-a înfășurat bine trupul voinic și trandafiriu într-un prosop și a lipăit până la telefon.

— Alo, a mormăit cam țâfnoasă.

De la distanță nu mai era demn de milă, ci de-a dreptul enervant. Nu reușea să-și dea seama cum făcuse rost de numărul ei: cel mai probabil, trecuse prin toată cartea de telefoane, sunând peste tot unde apărea numele ei de familie, până când nimerise unde trebuia.

— Sunt eu, prietenul tău.

— Știu, i-a răspuns ea. Ce mai faci?

— Sunt foarte bine.

A urmat o pauză lungă, răgaz în care lui Christine i-a trecut prin minte gândul răutăcios că putea să spună „Păi, atunci, pa!” și să închidă; dar știa că mama ei, dreaptă ca o statuie și la fel de demnă, stătea în pragul dormitorului și o privea. Apoi el a adăugat:

— Sper că și tu ești foarte bine.

— Da.

N-avea de gând să-l încurajeze.

— Vin la ceai, a spus el.

Asta a luat-o prin surprindere pe Christine.

— Da?

— M-a invitat mama ta agreabilă. Vin joi, ora patru.

— Aha, i-a răspuns nepoliticos Christine.

— Ne vedem atunci, a mai spus el, cu mândria celui care folosește ireproșabil o expresie dificilă.

Christine a pus receptorul în furcă și a pornit de-a lungul holului. Mama ei ședea nevinovată la birou, în salonaș.

— L-ai chemat la ceai joi?

— Nu chiar, draga mea. Însă i-am zis că poate veni *cândva* la ceai.

— Ei bine, o să vină joi. La patru.

— Și ce-i rău în asta? a întrebat-o mama ei, senină. Cred c-o să fie un gest foarte frumos din partea noastră. Ai putea încerca să fii și tu un pic mai cooperantă.

Era tare încântată de ea însăși.

— Dacă tot l-ai invitat, a răbufnit Christine, n-ai decât să stai acasă și să faci și tu conversație! Nu vreau să rămân singura care face gestul ăsta frumos.

— Christine, *iubito*, i-a răspuns mama ei, refuzând să se lase descumpănită. Mai bine-ți pui capotul, să nu răcești.

După ce a stat bosumflată cam o oră, Christine a hotărât să privească ceaiul ca pe o combinație între un examen și o întrunire administrativă: nu avea să fie un moment plăcut, fără îndoială, dar cu puțin tact va trece de el cu bine. Și chiar *era* un gest frumos. Joi dimineața, când au sosit prăjiturile comandate de mama ei de la The Patisserie, s-a simțit într-o dispoziție vag festivă; ba chiar a hotărât să-și pună o rochie elegantă, nu o fustă și o bluză. În definitiv, nu avea nimic împotriva lui, în afara amintirii felului în care îi înșfăcase racheta și apoi brațul. A înăbușit rapid o imagine imposibilă care i-a răsărit în minte: ea, fugărită prin sufragerie, ferindu-se de el și apărându-se, aruncând în el cu pernele de pe

canapea și cu vasele cu gladiole; cu toate acestea, i-a spus fetei în casă că aveau să ia ceaiul în grădină. Lui sigur avea să-i facă plăcere, iar afară era mai mult loc.

Bănuise că mama ei se va eschiva de la ceai, că avea să găsească o scuză pentru a pleca de acasă tocmai când sosea el, ca să-l poată studia și apoi să-i lase singuri. O mai pusese pe Christine în situații de genul ăsta; de data aceasta, scuza folosită a fost Comitetul Simfonic. După cum se aștepta, mama ei nu-și găsea mănușile, descoperindu-le, cu un fals murmur de bucurie, tocmai când a sunat soneria. Câteva săptămâni bune după aceea, Christine s-a delectat cu amintirea clipei în care mamei ei i-a picat fața, dar s-a redresat ireproșabil, atunci când i l-a prezentat: nu era chiar potentatul străin pe care-l inventase mintea ei optimistă, fragilă ca un văl delicat.

Venise gătit de sărbătoare. Își dăduse cu atât de multă pomadă în păr, încât capul îi părea acoperit de o cască strămtă, din piele lăcuită, și își tăiase ațele de la mâneci. Cravata portocalie splendidă îi lua ochii. Însă Christine a remarcat, când bărbatul i-a strâns mamei ei mâna, brusc apărută de mănușa albă, că mina albastră a pixului fusese imposibil de șters. Fața i se umpluse de coșuri, probabil din cauza emoției cu gândul la desfătările care îl așteptau; pe umăr îi atârna un mic aparat de fotografiat și fuma o țigară cu miros exotic.

Christine l-a condus prin sufrageria răcoroasă, cu covoare plușate și flori pretutindeni, ieșind împreună în grădină prin ușile de sticlă.

— Tu așază-te aici, i-a spus Christine. O să rog fata să ne aducă ceaiul.

Fata era din Indiile de Vest: părinții lui Christine fuseseră fermecați de ea când merseseră acolo, de Crăciun, și o aduseseră acasă. Între timp, rămăsese însărcinată, dar mama lui Christine nu o dăduse afară. Se declarase un pic dezamăgită,

dar ce așteptări puteai să ai, și până la urmă nu vedea nicio diferență între o fată care era gravidă când o angajai și una care rămânea gravidă după aceea. Se mândrea cu faptul că era atât de tolerantă; în plus, era greu să găsești o servitoare bună. Straniu era că fata devenea tot mai dificilă. Fie nu o considera pe mama lui Christine la fel de generoasă cum se considera ea însăși, fie avea senzația că odată ce ajunsese în casa lor, ce era mai greu trecuse și acum își putea permite să-și manifeste disprețul. La început, Christine încercase s-o trateze de la egal la egal.

— Nu-mi spune „domnișoara Christine”! îi zisese, străduindu-se să râdă prietenește, relaxat.

— Și atunci, cum vreți să vă zic? îi replicase fata, încruntându-se.

Începuseră să aibă discuții scurte și acide în bucătărie, care îi păreau lui Christine a semăna cu certurile între două servitoare: mamei ei avea o atitudine similară față de ele – nu era mulțumită de niciuna dintre ele, dar trebuia să se resemneze cu ce avea.

Prăjiturile, cu glazura lor strălucitoare, erau așezate pe un platou, iar ceainicul aștepta lângă ele, pregătit; pe blatul din bucătărie, apa din fierbătorul electric dădea în clocot. Christine a vrut să se întindă după el, dar fata, care până în clipa aceea stătuse cu coatele pe masa din bucătărie și o privise cu o figură inexpressivă, s-a repezit să i-o ia înainte. Christine a așteptat până a turnat apa fierbinte în ceainic, apoi a spus:

— Îl duc eu, Elvira.

Tocmai hotărâse că nu voia ca fata să vadă cravata portocalie a musafirului ei; știa că imaginea ei în ochii fetei avusese deja de suferit fiindcă pe *ea* nu încercase nimeni s-o lase gravidă.

— Da' io pentru ce primesc salariu, domnișoara Christine? i-a răspuns fata, impertinentă.

A pornit spre grădină cu tava în brațe; Christine a urmat-o, simțindu-se stângace și dizgrațioasă. Fata era cel puțin la fel de solidă ca ea, însă în alt fel.

— Mulțumesc, Elvira! i-a spus când tava a ajuns la locul ei, pe masă.

Fata a plecat fără să scoată o vorbă, aruncând peste umăr o privire disprețuitoare spre manșetele tocite ale hainei, spre degetele pătate de cerneală. Christine a decis să fie deosebit de amabilă cu el.

— Sunteți foarte bogați, a rostit bărbatul.

— Nuuu! a protestat Christine, scuturând din cap. Chiar nu suntem.

Nu se gândise niciodată că familia ei era bogată. Tatăl ei avea o vorbă: nimeni nu se îmbogățește lucrând pentru Guvern.

— Da, a repetat el. Sunteți foarte bogați.

S-a lăsat pe spate în scaunul de grădină, privind în jur ca vrăjit.

Christine i-a pus în față ceașca de ceai. De obicei nu acorda cine știe ce atenție casei sau grădinii; nu erau ieșite din comun, nici pe departe cele mai mari de pe strada lor; aveau alții grijă de ele. Dar acum a privit ce privea el și a văzut totul ca dintr-un alt unghi: spațiul vast, rândurile de flori ce străluceau în soarele începutului de vară, curtea interioară cu dale și alei îngrijite, zidurile înalte și liniștea.

Bărbatul și-a întors din nou privirea spre chipul ei și a oftat ușor.

— Nu vorbesc engleză bine, dar progrezesz.

— Da, chiar progrezezi, i-a răspuns Christine, dând încurajator din cap.

El a luat câteva guri de ceai, în grabă și cu duioșie, ca și cum se temea să nu-i facă rău ceștii.

— Îmi place să stau aici.

Christine l-a servit cu prăjituri. A luat una singură și s-a strâmbat un pic când a mâncat-o, însă a mai băut câteva cești cu ceai cât timp a terminat ea prăjiturile. A reușit să-l descoasă cât să afle că venise în țară cu o bursă de la o biserică – n-a izbutit să deslușească din ce confesiune anume – și studia filozofia sau teologia, ori poate pe amândouă. Simțea un elan de generozitate către el: se purtase frumos și n-o supărase cu nimic.

În cele din urmă, ceainicul s-a golit. Bărbatul s-a îndreptat de spinare, ca și cum fusese pus în gardă de un gong mut.

— Te uiți aici, te rog, a rostit.

Christine a remarcat că așezase micul aparat de fotografiat pe un cadran solar din piatră pe care-l cumpărase mama ei din Anglia cu doi ani în urmă. Voia să-i facă o fotografie. Flatată, a pozat frumos, zâmbind molcom.

El și-a scos ochelarii și i-a lăsat pe masă, lângă farfuri. Preț de o clipă, Christine i-a văzut ochii miopi, necroțiți de nimic, întorcându-se spre ea, iar în privirea lui era o emoție, o intimitate în fața căreia ea simțea nevoia să se închidă. Apoi s-a dus lângă aparatul foto și i-a făcut ceva, stând cu spatele spre Christine. În clipa următoare era așezat pe vine lângă ea, înlănțuindu-i talia cu brațul cât de departe ajungea, cu cealaltă mână acoperindu-i mâna, pe care o ținea în poală, iar obrazul și-l lipise de al ei. Christine era atât de uluită, încât a înlemnit. S-a auzit declicul camerei.

S-a ridicat imediat și și-a pus la loc ochelarii, care acum parcă sclipeau, reflectând un trist triumf.

— Mulțumesc, domnișoară. Acum plec.

Și-a pus din nou aparatul de fotografiat pe umăr, prop-tindu-și o mână pe el, ca și cum ținând bine capacul, împie-dica o evadare.

— Trimit la familia mea; o să placă.

A pășit pe poartă și a dispărut înainte ca fata să-și fi reve-nit; în cele din urmă, Christine a izbucnit în râs. Se temuse că avea s-o atace, acum putea să recunoască lucrul ăsta, și chiar o atacase, însă nu în felul obișnuit. Îi răpise, *rapeo*, *rapere*, *rapui*, „a pune stăpânire” și „a lua”, nu persoana, ci imaginea ei pe celoid și, fără să vrea, și imaginea serviciului de ceai din argint, care scliffea batjocoritor la adresa ei în vreme ce fata în casă l-a dus înapoi, purtându-l cu o prestanță regală, însemnele avuției, bijuteriile coroanei.

Christine a petrecut vara aceea așa cum își petrecea verile de trei ani: a fost instructoare de navigație la o costisi-toare tabără pentru fete din apropiere de Algonquin Park. Mersese și ea în tabăra aceea când era mică, totul îi era familiar; aproape că naviga mai bine decât juca tenis.

În cea de-a doua săptămână a primit o scrisoare de la el – purta o ștampilă din Montréal și-i fusese trimisă pe adresa de acasă, de unde fusese redirecționată spre tabără. Era scrisă cu litere mari pe o foaie de hârtie verde și con-ținea doar două-trei propoziții. Începea cu „Sper că ești bine”, apoi descria vremea în câteva cuvinte monosilabice și se încheia cu „Eu sunt sănătos”. Era semnată „Prietenul tău”. A primit câte o asemenea scrisoare în fiecare săptă-mână, uneori fiind aproape identice. Într-una dintre ele se afla și o fotografie color: el, un pic sașiu și rânjind caraghios, mai slăbănog decât și-l amintea ea, pe fundalul draperiilor umflute de vânt, cu flori ce explodau în jurul lor ca niște poc-nitori, una dintre mâinile lui – o pată nesigură în poala ei, iar

cealaltă nevăzută; pe chipul ei se citeau uluirea și indignarea, ca și cum ar fi împuns-o pe la spate cu degetul mare al mâinii ascunse.

I-a răspuns la prima scrisoare, dar apoi au început antrenamentele dinaintea curselor pentru avansați. La finalul verii, când și-a făcut bagajele ca să se întoarcă acasă, a aruncat toate scrisorile.

Se întorsese de câteva săptămâni când a primit încă o scrisoare verde. De data aceasta era trecută și adresa expeditorului, iar Christine a remarcat cu un presentiment sumbru că era chiar în orașul ei. Se aștepta în fiecare zi să-i sune telefonul; era atât de sigură că prima încercare de a-i vorbi avea să fie sub forma unei voci imateriale, încât a fost luată prin surprindere când a abordat-o brusc în mijlocul campusului.

— Ce mai faci?

Avea același zâmbet, însă în rest, se deteriorase, parcă, din toate punctele de vedere. Era, dacă se putea așa ceva, și mai slab decât înainte; mânecele jachetei aveau o recoltă nouă, luxuriantă de ațe, ca și când ar fi încercat să-i ascundă degetele atât de roase acum, încât păreau ronțăite de șobolani. Părul îi intra în ochi, netuns, nedat cu pomadă; ochii de pe chipul slab, cadaveric, un triunghi delicat de piele, întins pe os, parcă tresăltau în spatele ochelarilor, asemenea unor pești. În colțul gurii avea o țigară pe terminate, iar în timp ce mergeau alături, și-a aprins altă țigară de la chiștoc.

— Bine, i-a răspuns Christine.

N-am să mă mai implic în chestia asta, să nu exagerăm, am contribuit destul la relațiile internaționale, și-a spus ea.

— Tu ce faci?

— Acum stau aici, i-a spus el. Poate studiez Economie.

— Ce drăguț.

Nu suna ca și cum se înscrișese undeva anume la cursuri.

— Vin să te văd pe tine.

Christine nu-și dădea seama dacă voia să spună că se mutase din Montréal ca să fie mai aproape de ea sau dacă voia s-o viziteze acasă, cum făcuse în primăvară; în orice caz, nu avea de gând să se lase târâtă în așa ceva. Acum se aflau în fața clădirii Facultății de Științe Politice.

— Am curs aici, i-a spus Christine. La revedere.

Era crudă, își dădea seama foarte bine de asta, dar o despărțire rapidă și tranșantă era o mai mare dovadă de omenie, pe termen lung, așa ziceau mereu surorile ei frumoase.

După aceea a ajuns la concluzia că fusese o greșeală prostescă să-i spună unde avea cursuri. Deși orarul era afișat în toate clădirile facultăților: tot ce avea de făcut era să-i caute numele și îi putea afla orice mișcare, notând totul cu litere mari în caietul lui verde. Din ziua aceea, nu i-a mai dat pace.

La început, o aștepta în fața sălilor de curs până termina orele. Primele câteva dați l-a salutat scurt și și-a văzut de drum, însă n-a mers; o urma la o oarecare distanță, cu zâmbetul lui neschimbat. Apoi nu i-a mai vorbit deloc și s-a prefăcut că-l ignoră, dar nu conta, el o urmărea oricum. Faptul că fetei îi era cumva teamă de el – ori poate că-i era doar rușine? – părea chiar să-l încurajeze. Au început să-l observe și colegii ei, s-o întrebe cine era și de ce se ținea după ea; nu prea știa ce să le răspundă, fiindcă nici ea nu înțelegea.

Pe măsură ce zilele treceau și el nu dădea niciun semn că avea s-o lase mai moale, Christine a început să mărșăluiască între cursuri, făcea un fel de sprint, pentru ca în cele din urmă s-o ia la fugă, de-a dreptul. El se arăta neobosit și avea o energie uluitoare pentru un om care fuma atât de mult: alerga în spatele fetei, păstrând între ei aceeași distanță ca

la început, ca și cum ar fi fost o jucărie din acelea care se trag, prins de ea cu sfoară. Era conștientă că dădeau un spectacol ridicol, cum galopau amândoi prin campus, ca ieșiți dintr-un desen animat, un elefant greoi, gonit de un soarece sfrijit și zâmbitor, amândoi captivi în clasicul șablon al urmării comice; însă adevărul era că acea cursă o neliniștea mai puțin decât să meargă încet, cu privirea lui în ceafă și cu pielea de găină. Cel puțin așa își putea folosi mușchii. Și-a făcut noi obiceiuri, trasee pe care să fugă: intra în goană în toaleta femeilor de la cafenea, pe ușa din față, și apoi ieșea prin spate, iar el îi pierdea urma, până când a descoperit cealaltă intrare. Încerca să scape de el ocolind prin coridoare întortocheate, pe sub arcade, dar labirinturile arhitecturale păreau să-i fie și lui la fel de familiare cum îi erau ei. Ca ultim refugiu, putea să meargă în căminul fetelor, unde se simțea în siguranță privindu-l cum se oprea brusc la auzul vocii severe a portăresei: bărbații nu aveau voie să intre acolo.

Momentul prânzului a devenit dificil. Christine stătea liniștită, de obicei cu câțiva colegi de la Clubul de Dezbateri, savurându-și în tihnă sandviciul, când apărea și el dintr-odată, ca și cum ar fi ieșit dintr-o gură de canal nevăzută. Așa că avea de ales între a se năpusti prin cantina aglomerată, lăsându-și sandviciul doar pe jumătate mâncat, și a-și termina masa de prânz cu el proțăpît în spatele scaunului, toți de la masă fiind cât se poate de conștienți de prezența lui, conversația poticnindu-se și stagnând. Prietenii ei s-au învățat să-l depisteze de la distanță; au început să pună pe câte ceva de șase. „Uite-l că vine”, șopteau, ajutând-o să-și strângă lucrurile pentru sprintul care știa cu toții că urma.

De câteva ori s-a săturat să tot fugă și s-a întors, gata să-l înfrunte.

— Ce vrei? îl întreba, țintuindu-l cu o privire dușmănoasă, aproape încleștându-și pumnii; îi venea să-l zgâlțâie, să-l lovească.

— Doresc să vorbesc cu tine.

— Ei bine, uite-mă! Despre ce vrei să vorbim?

Dar el nu mai spunea nimic; stătea în fața ei, mutându-se de pe un picior pe altul, poate cerându-i scuze prin zâmbetul lui (deși Christine nu reușea niciodată să-și dea seama exact care era tonul aceluia surâs, buzele mușcate se întindeau peste dinții îngălbeniți de nicotină, ridicându-se la colțuri, carnea rigidă era țintuită în loc ca pentru un fotograf invizibil), iar ochii îi săreau de la o parte a chipului ei la alta, ca și cum ar fi văzut-o pe bucăți.

Enervant și incomod cum era, faptul că el o urmărea pretutindeni a avut un efect neașteptat: fiind o situație misterioasă, i-a conferit și ei o aură la fel de misterioasă. Nimeni n-o mai considerase vreodată pe Christine misterioasă. În ochii părinților era o fată grăsună și plictisitoare căreia îi lipsea farmecul, banală ca o felie de pâine. Pentru surorile ei era cea insipidă, pe care o tratau cu indulgența de care nu dădeau dovadă una față de cealaltă: nu se temeau de ea, căci n-o priveau ca pe o rivală. Pentru amicii ei bărbați era fata pe care se puteau baza. Era săritoare și muncea mereu din greu, era oricând gata pentru un meci de tenis cu sportivii din grupul lor. O invitau la bere pentru că datorită ei puteau intra în saloanele mai curățele, pentru Doamne și Însoțitori, ale barurilor, considerând de la sine înțeles că va face și ea cinste cu un rând de beri. Când aveau probleme cu femeile, ei i se destăinuiau. Nu era prefăcută și nici interesantă.

Christine fusese întotdeauna de acord cu părerile astea despre ea. În copilărie se identificase cu mireasa falsă sau cu sora cea urâtă; de fiecare dată când începea o poveste

cu „A fost odată ca niciodată o fată pe cât de frumoasă, pe atât de bună la suflet”, știa că nu era vorba despre ea. Pur și simplu așa stăteau lucrurile, dar nu era chiar atât de rău. Părinții nu avuseseră niciodată pretenția ca ea să aibă un succes fulminant în societate, așa că n-au fost din cale-afară de decepționați atunci când nu a avut. Era scutită de toate manevrele și neliniștile prin care le vedea trecând pe fetele de vârsta ei, ba chiar se bucura de un statut aparte în rândul bărbaților: ea era excepția, nu se încadra în niciuna dintre categoriile pe care le foloseau de obicei când vorbeau despre fete; nu era nici vampă, nici frigidă, nu era ușuratică și nici o afurisită cu gura mare; primise statutul onorific de persoană. Ajunseseră chiar să le împărtășească disprețul față de majoritatea femeilor.

Acum însă apăruse ceva nou în legătură cu ea, un lucru care nu putea fi explicat. O urmărea un bărbat, un bărbat straniu, într-adevăr, dar tot bărbat era, și nu încăpea îndoială că era atras de ea, nu putea să-i dea pace. Ceilalți bărbați o studiau cu mai multă atenție decât până atunci, o evaluau, încercau să afle ce vedea la ea tipul ăla cu ochelari și plin de ticuri. Au început s-o invite în oraș, dar s-au întors din aceste expediții cu aceeași curiozitate nesatisfăcută, secretul farmecului ei era neștirbit. Chipul ei opac ca o gălușcă și trupul vânjos, ca de ursoaică, au devenit pentru acești bărbați părți ale unei enigme pe care n-o putea dezlega nimeni. Christine simțea toate astea. În cadă, nu-și mai imagina că era delfin; acum se visa undină, sau, uneori, în clipele de mare îndrăzneală, Marilyn Monroe. Urmărirea zilnică a devenit un tabiet; chiar o aștepta cu nerăbdare. Pe lângă celelalte beneficii, mai și slăbea.

În toate aceste săptămâni, nu i-a telefonat deloc și nici nu s-a înființat la ea acasă. Însă probabil c-a ajuns la

concluzia că tactica lui nu aducea rezultatele scontate, ori poate și-a dat seama că fata se cam plictisise. Apoi a început să sune telefonul dimineața devreme sau seara, târziu de tot, când era sigur că era acasă Christine. Uneori doar respira în receptor (ea îi recunoștea, ori cel puțin i se părea că îi recunoaște răsuflarea), caz în care închidea. Din când în când îi spunea iarăși că vrea să stea de vorbă cu ea, dar nici când îi dădea un răgaz lung, el nu mai adăuga nimic. Apoi și-a extins raza de acțiune: îl vedea în tramvai, zâmbindu-i în tăcere de la o distanță sigură – niciodată nu se aflau între ei mai puțin de trei scaune; mergea pe stradă și simțea că el o urmărește, cu toate că atunci când își încălca hotărârea de a-l ignora și se întorcea să se uite după el, era nevăzut sau tocmai se ascundea în spatele câte unui copac sau tufiș.

În mijlocul mulțimii de oameni și la lumina zilei, nu-i fusese teamă; era mai puternică decât el și în ultima vreme nu mai încercase s-o atingă. Dar zilele erau tot mai scurte și mai reci, se apropia luna noiembrie. Se întâmpla des să ajungă acasă când se însera ori când întunericul serii era străpuns doar de licărirea plăpândă a felinarelor stradale. Se frământa, îngrijorată, cu gândul la cuțite, lame, pistoale; dacă punea mâna pe o armă, întorcea imediat șansele în favoarea lui. Christine a început să evite să poarte eșarfe, amintindu-și poveștile din ziare despre fetele strangulate cu propriile accesorii. Avea o senzație ciudată dimineața, când își punea ciorapii de nailon. Parcă i se micșorase trupul, ajungând mai firav decât al lui.

Era nebun, era obsedat sexual? Părea așa de inofensiv, dar tocmai inofensivii erau cei care o luau razna până la urmă. Își imagina degetele lui neîngrijite strânse în jurul grumazului ei, smulgând hainele de pe ea, însă nu se putea imagina pe ea însăși țipând după ajutor. Mașinile parcate,

tufişurile de pe lângă casă, aleile de pe o parte și de alta a străzii, toate se transformau dintr-un fundal nevădit în seamă într-o scenă sinistră, scaldată în umbre, fiecare detaliu clar și crud: erau locuri în care se putea ascunde un bărbat, din care se putea năpusti asupra ei. Cu toate acestea, de câte ori îl vedea în lumina limpede a dimineții sau a după-amiezii (căci nu renunțase la vechea strategie de urmărire), haina lui ponosită și ochii temători o convingeau că ea era torționara, că ea îl persecuta pe el. Într-un fel, ea era de vină; din cutele și crevasele trupului pe care îl tratase atâta vreme ca pe o simplă mașinărie eficientă emana acum, împotriva voinței ei, un soi de parfum nevăzut și nespus de puternic, ca al unei cățele în călduri sau al unei molii, ceva care o făcea irezistibilă pentru el – nu se putea abține să n-o urmărească.

Mama ei, care fusese prea preocupată cu inevitabilele evenimente mondene de toamnă pentru a fi atentă câte ape-luri telefonice primește fiica sa sau pentru a lua în seamă nemulțumirea fetei în casă, care îi povestea că cineva tot suna și închidea fără să spună o vorbă, le-a dat de veste că are să dea o fugă cu avionul până la New York în weekend; tatăl lui Christine a hotărât s-o însoțească. Christine a intrat în panică: se și vedea în cadă, cu gâtul tăiat, sângele prelingându-i-se din grumaz și coborând într-o mică spirală spre scurgere (căci acum era deja convinsă că el putea să intre prin pereți, să fie pretutindeni în același timp). Fata în casă n-avea să ajute cu nimic; ba chiar ar fi fost în stare să stea în ușa băii, cu mâinile în sân, privind scena. Christine a aranjat să petreacă acel sfârșit de săptămână la sora ei măritată.

Când s-a întors, duminică seara, a găsit-o pe fata în casă într-o stare vecină cu isteria. I-a povestit că sâmbătă, la lăsarea serii, voise să tragă draperiile la ușile de sticlă care dădeau spre grădină și văzuse un chip lipit de geam, fața

schimonosită a unui bărbat, holbându-se la ea din curte. Susținea că leșinase și mai-mai că născuse cu o lună înainte de termen, chiar acolo, pe covorul din sufragerie. Apoi chemase poliția. Bărbatul dispăruse până la sosirea polițiștilor, dar ea îl recunoscuse de la ceaiul din primăvară: le spusese că era un prieten de-ai lui Christine.

Au revenit luni seara să investigheze, au venit chiar doi polițiști. Au fost deosebit de politicoși, știau cine era tatăl lui Christine. El i-a întâmpinat foarte binevoitor, iar mama lui Christine s-a plimbat de colo-colo, frământându-și mâinile de porțelan și arătându-le polițiștilor cât de îngrijorată și de fragilă era. Nu-i plăcea că se aflau în sufrageria ei, dar era un lucru necesar.

Christine a fost nevoită să recunoască faptul că bărbatul acela o urmărea. Era ușurată că fusese prins, așa cum era ușurată și fiindcă nu fusese nevoită să-l dea ea pe mâna poliției, cu toate că, dacă bărbatul ar fi fost cetățean, ea ar fi chemat de mult poliția. A insistat că nu era deloc periculos, că nu-i făcuse niciodată vreun rău.

— Aștia ca el nu-ți fac rău, i-a zis unul dintre polițiști. Te omoară direct. Ai mare noroc că nu te-a ucis.

— Sunt săriți de pe fix, a adăugat celălalt.

Mama ei a contribuit la conversație spunând că problema cu oamenii din alte culturi era că nu-ți puteai da niciodată seama dacă erau nebuni sau nu, fiindcă aveau obiceiuri atât de diferite. Polițiștii s-au declarat de acord cu ea, politicoși, dar și condescendenți, ca și cum ar fi fost un membru sărac cu duhul al familiei regale căruia erau nevoiți să-i cânte în strună.

— Știi unde stă? a întrebat-o primul polițist.

Christine rupsese de mult scrisoarea pe care își trecuse el adresa; a clătinat din cap.

— Atunci, trebuie să-l săltăm mâine, a continuat polițistul. Crezi că poți să-l ții de vorbă în fața sălii de curs, dacă apare și te așteaptă acolo?

După ce i-au mai pus câteva întrebări, au stat de vorbă cu tatăl ei, în șoaptă, pe holul din față. Fata în casă, care s-a apucat să strângă ceștile de cafea, a spus că dacă nu-i arestat, ea pleacă; n-avea de gând să mai treacă vreodată printr-o asemenea sperietură.

A doua zi, când Christine a ieșit de la cursul de istorie modernă, l-a găsit așteptând-o, conform programului. Părea nedumerit de faptul că ea n-a luat-o la fugă. S-a apropiat de el și inima îi bătea nebunește: se simțea ca o trădătoare și simțea că avea să fie liberă în curând. Trupul îi revenise la dimensiunea lui obișnuită; avea senzația că era o uriașă, stăpână pe sine, invulnerabilă.

— Ce mai faci? l-a întrebat, surâzând senină.

A privit-o neîncrezător.

— Ce-ai mai făcut în ultima vreme? a continuat ea.

Zâmbetul lui nelipsit a pălit; a făcut un pas în spate.

— Țsta e? a rostit polițistul, răsărind din spatele unui avizier, ca un polițist Keystone¹, și punând o mână sigură pe umărul jachetei uzate.

Celălalt polițist a rămas în spate; nu era nevoie să-l ia pe sus.

— Să nu-i *faceți* nimic, i-a rugat Christine în timp ce plecau cu el.

Au rânjit și au încuviințat din cap, respectuoși, disprețuitori. El părea să știe cine erau și ce voiau.

---

¹ Polițiștii Keystone, ofițeri fictivi, de o incompetență hilară, deveniți faimoși datorită filmelor mute produse de Keystone Film Company între anii 1912–1917 (n. tr.).

*

Primul polițist a telefonat chiar în seara aceea ca să dea raportul. A vorbit cu el tatăl lui Christine, jovial, eficient. Ea ieșise din ecuație; fusese protejată, rolul ei luase sfârșit.

— Ce i-au *făcut*? l-a întrebat neliniștită când s-a întors în sufragerie.

Nu prea știa ce se întâmpla în secțiile de poliție.

— Nu i-au făcut nimic, i-a răspuns, amuzat de îngrijorarea ei. Ar fi putut să-l aresteze pentru urmărire și hărțuire, întrebau dacă vreau să depun plângere. Dar nu merită să ajungem la tribunal cu așa ceva: are o viză care-i permite să rămână în țară doar câtă vreme învață în Montréal, așa că le-am zis să-l trimită acolo și gata. Dacă mai apare aici, îl deportează. Au mers unde stă în gazdă și au aflat c-a întârziat două săptămâni cu chiria; proprietara zice că mai are un pic și-l dă afară. Așa că ar fi încântat să i se plătească toată chiria din urmă și să primească un bilet gratuit spre Montréal.

A făcut o pauză, apoi a continuat:

— Dar n-au reușit să scoată nimic de la el.

— Adică ce să *scoată* de la el? a întrebat Christine.

— Au încercat să afle de ce o făcea; de ce te urmărea, adică.

Tatăl ei a privit-o de sus până jos, ca și cum motivul bărbatului era o enigmă și pentru el.

— Au zis că atunci când l-au întrebat despre asta, n-a mai vrut să vorbească deloc. S-a prefăcut că nu înțelege engleza. Înțelegea foarte bine, dar nu voia să răspundă.

Christine a crezut că asta avea să fie tot, dar cumva, între arestare și plecarea trenului, el a reușit să scape de escortă, suficient timp încât să îi mai dea un telefon.

— Ne mai vedem, i-a spus.

Nu a așteptat să închidă ea prima.

Acum, când nu mai era o realitate prezentă și penibilă, se putea vorbi despre el, putea deveni o istorioară amuzantă. De fapt, era singura istorioară amuzantă pe care o avea Christine și, povestind-o, păstra, atât pentru ea, cât și în ochii celor din jur, aura de mister a farmecului ei. Amicii ei și bărbații care încă o invitau în oraș încercau să-i intuiască motivele. Unul a sugerat că voise s-o ia de nevastă, ca să câștige dreptul de a rămâne în țară; altul a argumentat că bărbații orientali sunt atrași de femeile bine făcute: „Ai o siluetă rubensiană”.

Christine se gândea mult la el. Nu fusese atrasă de el, ba chiar dimpotrivă, însă privit doar la modul abstract, era un personaj romantic, singurul bărbat care o găsisse irezistibilă; fata se întreba adesea, inspectându-și în oglindă figura rozalie neschimbată și trupul robust, ce anume îl atrăsese la ea. Ori de câte ori era adusă în discuție teoria că era nebun, o evita; pur și simplu existau mai multe feluri de a fi normal.

Însă o cunoștință nouă, auzind pentru prima oară povestea, a venit cu o altă explicație.

— Deci ți-a făcut-o și ție! a spus el, râzând. Trebuie să fie același tip care-și făcea veacul prin campusul nostru vara trecută. Urmărea așa toate fetele, era un tip scund, japonez sau ceva, cu ochelari, zâmbea tot timpul.

— Poate era altul, i-a răspuns ea.

— N-au cum să fie doi, prea se potrivește totul. Era un tip destul de ciudat.

— Ce... ce *fel* de fete urmărea? l-a întrebat Christine.

— Ah, pe oricare se întâmpla să fie prin preajmă. Însă dacă-l băgau în seamă vreun pic de la bun început, dacă se purtau frumos cu el sau ceva, nu mai reușeau să scape de el. Era cam enervant, dar inofensiv.

Christine nu și-a mai spus istorioara amuzantă. Însemna că fusese la fel ca toate celelalte. S-a întors la tenis, își neglijase antrenamentele.

Câteva luni mai târziu, i-a telefonat din nou polițistul care se ocupase de cazul ei.

— Voiam să știți, domnișoară, că individul care vă tot deranja a fost trimis la el în țară. Deportat.

— De ce? a întrebat Christine. A încercat să se întoarcă aici?

Poate că fusese, totuși, specială, poate că riscase totul de dragul ei.

— Nimic de genul ăsta. Se ținea de prostii în Montréal, dar de data asta chiar și-a ales greșit femeia – era stareță la o mănăstire. Și în Québec nu se închid ochii la treburi din astea, l-au dat afară așa de repede că nici nu s-a dezmeticit bine și era deportat. Cred c-o să-i fie mai bine în țara lui.

— Câți ani avea maica stareță? a adăugat Christine, după o clipă de tăcere.

— Ah, vreo șaizeci, cred.

— Vă mulțumesc frumos că mi-ați dat de știre, i-a spus fata pe un ton politicoș, oficial. E o mare ușurare.

Se întreba dacă nu cumva polițistul sunase ca să-și râdă de ea.

Aproape că plângea când a pus receptorul în furcă. Ce voise de la ea, până la urmă? O maică stareță. Chiar arăta și ea de șaizeci de ani, chiar arată ca o mamă? Ce însemnau mănăstirile? Alinare, milă? Refugiu? O făcea din cauză că i se întâmplase ceva, un chin teribil, o suferință născută doar din simplul fapt că se afla în țara asta; rochia ei de tenis și picioarele expuse fuseseră prea mult pentru el, carnea și banii care păreau omniprezente, dar lui îi erau refuzate, oriunde ar fi încercat, călugărița fusese simbolul pervertirii de pe urmă,

haina monahală și vălul îi sugeraseră ochilor lui miopi siluețele femeilor de acasă, ale femeilor pe care le înțelegea? Dar se întorsese în țara lui, care pentru ea era la fel de departe ca o altă planetă; n-avea să afle niciodată.

Însă el n-o uitase. În primăvara aceea a primit o vedere cu timbru străin și cu familiarul scris cu litere mari. Pe față era imaginea unui templu. Era bine, spera că și ea era bine, îi era prieten. O lună mai târziu a primit alt exemplar al fotografiei pe care o făcuse în grădină; în rest, plicul era gol.

Aura de mister a lui Christine s-a stins curând; adevărul era că nici măcar ea nu mai credea în propria aură. Viața a redevenit ce se așteptase dintotdeauna să fie. A absolvit cu rezultate mediocre și s-a angajat la Ministerul Sănătății și Asistenței Sociale; s-a descurcat bine și a fost rareori discriminată din cauza faptului că era femeie, căci nimeni nu o privea ca pe o femeie. Și-a putut permite un apartament de dimensiuni confortabile, însă nu s-a obosit cine știe ce să-l decoreze. Juca tenis din ce în ce mai puțin; ceea ce pe vremuri fuseseră mușchi acoperiți cu un strat subțire de grăsime s-a transformat treptat în grăsime cu un substrat subțire de mușchi. A început să aibă migrene.

Pe măsură ce anii se scurgeau și știrile despre război au început să umple ziarele și revistele, și-a dat seama din ce țară orientală era el, de fapt. Îi știuse numele, dar la momentul acela nu-l reținuse, păruse o țară atât de mărunță; nu reușea să rețină diferența dintre ea și vecinele ei.

Însă, oricât s-a străduit, nu și-a putut aduce aminte orașul din care era, iar vederea n-o mai avea de multă vreme – era din Nord sau din Sud, era aproape de zona de război sau departe, în siguranță? Christine cumpăra cu obstinție reviste și studia toate fotografiile, țărani morți, soldați care

mărșăluiau, prim-planuri color ale unor chipuri înspăimântate ori mânioase, spioni care erau executați; studia hărți, se uita la știrile de noapte, țara și pământul acelea îndepărtate devenindu-i aproape mai familiare decât ale ei. O dată sau de două ori i s-a părut chiar că-l recunoaște, dar n-avea niciun rost, toți semănau cu el.

În cele din urmă, a trebuit să se oprească, nu s-a mai uitat la fotografii. O tulburau prea tare, îi făceau rău; începuse să aibă coșmaruri în care el intra prin ușile de sticlă din casa mamei ei, cu haina lui zdrențăroasă, purtând o raniță și o mitralieră și un buchet de flori viu colorate. Surâdea la fel, însă pe chip avea dâre de sânge, care îi estompau cumva trăsăturile. A renunțat la televizor și a început, în schimb, să citească romane de secol al XIX-lea; Trollope și Galsworthy erau preferații ei. Când, în ciuda tuturor eforturilor, se gândea la el, își spunea că fusese destul de abil și de ager la minte încât să supraviețuiască, cât de cât, în țara ei, deci cu siguranță putea supraviețui și în țara lui, unde știa limba. Nu și-l putea imagina în armată, de partea niciuneia dintre tabere; nu era genul și, din câte știa ea, nu susținea nicio ideologie anume. Ar fi fost mai curând ceva neutru, imprecis, ceva discret, cum era și ea; poate se făcuse translator.